

OECD Employment Outlook 2009: Tackling the Jobs Crisis

Summary in Finnish

OECD:n Työllisyyskatsaus 2009: Kamppailu työmarkkinakriisiä vastaan

Suomenkielinen tiivistelmä

- OECD:n Työllisyyskatsaus on vuosittain julkaistava raportti OECD-alueen työmarkkinoiden tilasta ja työllisyydestä.
- Vuoden 2009 versio on pitkälti omistettu finanssi- ja talouskriisin vaikutuksiin työmarkkinoilla.
- Se raportoi useimmissa OECD-maissa koetusta työttömyyden kasvusta, joka lisäksi etenee vielä ennennäkemätöntä vauhtia, sekä yhä lisääntyväksi ennustetusta työttömyyden kasvusta vuonna 2010.
- Se tarkastelee kuinka työmarkkina- ja sosiaalipolitiikalla voidaan parhaiten tukea työntekijöitä ja pienituloisia kotitalouksia kriisin keskellä, samalla auttaen myös työssäkäyviä köyhiä ja terveysongelmista kärsiviä henkilöitä säilyttämään jalansijan työmarkkinoilla.

Työmarkkinakriisin ikävien jälkiseurausten ehkäisy

Finanssi- ja talouskriisi on nopeasti muuttunut työmarkkinakriisiksi...

Maailmantalous on keskellä pahinta finanssi- ja talouskriisiä viiteenkymmeneen vuoteen ja sillä on vakavia seurauksia työntekijöille ja heidän perheilleen. Vuoden 2008 jälkimmäisestä puoliskosta alkaen tuotannossa on tapahtunut suuria vähennyksiä monissa OECD-alueen ja sen ulkopuolella olevissa maissa, johtuen työllisyyden rajuun laskuun ja sitä kautta työttömyyden suureen nousuun. Kuten myös edellisten vakavien taloudellisten laskukausien aikana, työmarkkinoilla jo ennestään heikoimmat ryhmät kuten nuoret, kouluttamattomat, siirtolaiset, etniset vähemmistöt ja tilapäisissä ja epätyypillisissä työsuhteissa olevat kärsivät eniten työpaikkojen menetyksen seurauksena.

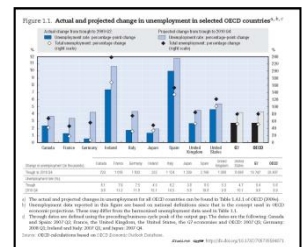
...ja lyhyen aikavälin työllisyystilanne näyttää synkältä

Huomattava epävarmuus ympäröi talouden ja työmarkkinoiden lyhyen aikavälin näkymiä. Tätä kirjoitettaessa, on olemassa nousevia merkkejä siitä, että pahin on jo ehkä saavutettu ja että elpyminen saattaa olla jo näköpiirissä. Kuitenkin lyhyen aikavälin työllisyystilanne näyttää synkältä. Viimeisin OECD:n ennuste viittaa tuotannon kasvun palaavan positiiviselle puolelle vuoden 2010 ensimmäisellä puoliskolla, jonka jälkeen kasvu on laimeaa vuoden loppuun saakka. Joka tapauksessa, uusien työpaikkojen määrä tulee huomattavalla viiveellä seuraamaan perässä tuotannon vilkastumista. Tämän vuoksi OECD:n työttömyysasteen odotetaan jatkavan kasvua läpi vuoden 2010, lähestyen sotienjälkeisen ajan uutta huippua 10 % (57 miljoonaa työtöntä), vuoden toisella puoliskolla.

Työttömyyden jaksottainen nousu uhkaa muuttua pitkäaikaiseksi, kielteisellä vaikutuksella työmarkkinoihin ja talouden tuotantoon

On olemassa merkittävä riski, että suuri osa työttömyyden nopeasta kasvusta muuttuu luonteeltaan rakenteelliseksi, monien työttömien ajautuessa pitkäaikaiseen työttömyyteen tai pudotessa kokonaan pois työvoimasta. Tämä epätoivottava ilmiö on nähty useissa OECD-maissa edellisten lamakausien aikana, jolloin työttömyys säilyi pitkään korkeammalla tasolla verrattuna kriisiä edeltävään aikaan, vaikka talouden tuotanto palasi entiselleen.

Kaavio 1.1 Todellinen ja ennustettu työttömyysasteen muutos joissakin OECD-maissa

Kesti useita vuosia, jos milloinkaan, ennen kuin työttömyys onnistuttiin laskemaan lamakautta edeltävälle tasolle. Tilanteen pysyvyys syntyy kun pitkäaikaiset työttömät muuttuvat työnantajien silmissä vähemmän houkutteleviksi palkattaviksi seurauksena heidän heikentyneestä henkisestä pääomasta ja vähenevästä työnhaun vilkkaudesta.

Hallitukset ovat viime aikoina taistelleet korkean ja kestävän työttömyyden uhkaa vastaan

Työmarkkina- ja sosiaalipolitiikka näyttelevät merkittävää osaa ehkäistäessä työttömyyden nopean nousun muuttumista pysyväksi, edistämällä nopeaa paluuta työelämään, parantamalla työnhakijoiden osaamista ja mahdollistaen heidän siirtymisensä tuottavampiin töihin talouden elpymisen kiihtyessä. Useimmat talouden elvytyspaketit, jotka OECD-maissa on otettu käyttöön kasvattamaan kokonaiskysyntää, sisältävät uusia työmarkkina- ja sosiaalipoliittisia keinoja pehmentämään talouskriisin haitallisia seurauksia työntekijöille ja pienituloisille kotitalouksille.

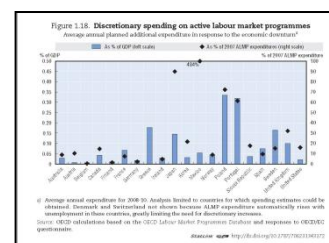
Turvaverkkoja vahvistetaan...

Ensimmäinen puolustuslinja on sosiaaliset turvaverkot (työttömyystuki ja toimeentulotuki), jotka takaavat tarvittavan tulon työnsä menettäneille taloudellisen taantuman aikana. Vaikka työttömyystuki onkin automaattisesti korvannut osan tuloista työnsä menettäneille, on tällaisten tukien kattavuus heikko joissakin OECD-maissa ja varsinkin niissä, joissa osa-aika-, tilapäis- ja muut ”epätavalliset” työntekijät ovat merkittävä osa työvoimaa. Nämä työntekijät ovat usein ensimmäisiä irtisanottavia ja heillä on myös heikommat oikeudet etuuksiin. Useissa maissa on yritetty tarjota tehokkaampaa turvaverkkoa laajentamalla tukijärjestelmien kattavuutta ja joissakin tapauksissa myös pidentämällä tuen maksukausia. Kuitenkin näiden toimien tulee olla tarkkaan suunniteltuja, jotteivät heikentäisi työkannustimia ja pidentäisi työttömyysjaksoja.

... ja aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin käytetään varoja, mutta silti lisää tulisi tehdä

Samaan aikaan hallitukset ovat myös yrittäneet lisätä aktiivisen työmarkkinatoimenpiteiden voimavaroja tarkoituksenaan auttaa työnhakijoita löytämään työtä. Kuitenkin verrattuna elvytyspaketteihin käytettyihin kokonaisresursseihin sekä töiden katoamisen suureen mittaluokkaan ja nopeuteen nykykriisin aikana, aktiivisiin työmarkkinatoimiin kohdistetut varat ovat kuitenkin varsin vaatimattomat useissa maissa. Tämä vaikuttaakin hukkaan heitetyltä tilaisuudelta toimia. Vaadittaessa työmarkkinatoimenpiteisiin lisää varoja, tulee pitää mielessä monien maiden valtiontalouksien rajallisuus johtuen jo

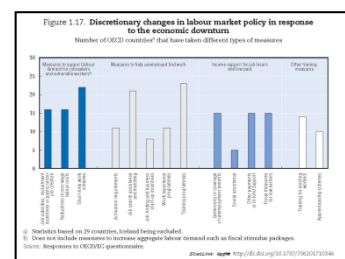
Kaavio 1.18 Harkinnanvarainen rahankäyttö aktiivisiin työmarkkinaohjelmiin

Taulukko 1.6. Työttömyystuen suuruus

	Net	Gross	Net	Net	Net
Austria	75	75	75	75	75
Belgium	75	75	75	75	75
Canada	75	75	75	75	75
Chile	75	75	75	75	75
Czechia	75	75	75	75	75
Denmark	75	75	75	75	75
France	75	75	75	75	75
Germany	75	75	75	75	75
Greece	75	75	75	75	75
India	75	75	75	75	75
Indonesia	75	75	75	75	75
Italy	75	75	75	75	75
Japan	75	75	75	75	75
Korea	75	75	75	75	75
Latvia	75	75	75	75	75
Lithuania	75	75	75	75	75
Malaysia	75	75	75	75	75
Netherlands	75	75	75	75	75
New Zealand	75	75	75	75	75
Norway	75	75	75	75	75
Poland	75	75	75	75	75
Portugal	75	75	75	75	75
Spain	75	75	75	75	75
Sweden	75	75	75	75	75
Switzerland	75	75	75	75	75
Taiwan	75	75	75	75	75
Turkey	75	75	75	75	75
United Kingdom	75	75	75	75	75
United States	75	75	75	75	75
Average	75	75	75	75	75

Kaavio 1.17 Vaihtoehtoisia muutoksia työmarkkinapolitiikassa vastauksena taloudelliseen taantumaaan

todellisesta ja ennustetusta valtionvelan kasvusta, vaikka niitä voidaan silti puolustaa kustannustehokkuuden nimissä. Nyt tiedetään myös jo paljon siitä mikä toimii ja mikä ei tällä alueella. Lisäksi tämä painos Työllisyyskatsauksesta tuo esiin joitakin uusia OECD tutkimuksia paljastaen kuinka aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin sijoitettavan varainkäytön painotuksen tulisi vaihdella jaksoittain tehokkuuden maksimoimiseksi.

Tehokkaat

uudelleentyöllistämispalvelut voivat auttaa suuresti taistelussa korkeaa ja jatkuvaa työttömyyttä vastaan...

Avainasemassa on tarjota *tehokkaita* työvoimapalveluja nopeasti kasvavalle joukolle työnhakijoita ja varmistaa ettei heistä kaikkein haavoittuvimmat menetä kontaktia työmarkkinoihin ja vajoa toimettomuuteen. Monet maat voisivat ammentaa viime vuosikymmenen aikana onnistuneesti toimeenpannuista aktivoinnin ja molemminpuolisen velvoitteen strategioista, joissa vastineeksi saadusta tuesta ja uudelleentyöllistämispalveluista edunsaaja on velvoitettu osallistumaan työnhakuun, koulutukseen tai työllisyysohjelmiin tukien menetyksen uhalla.

On tärkeää rakentaa menneiden onnistumisten päälle, eikä hylätä aktivoimismenetelmiä vain koska on vähemmän työtä mitä tarjota hakijoille. Sen sijaan menetelmiä tulee muuttaa taantuman vaatimiin olosuhteisiin. On olennaista säilyttää konkreettinen työnhaun avustus läpi laskukauden. Jopa syvässä lamassa syntyy uusia työpaikkoja niiden yritysten toimesta, jotka kykenevät hyödyntämään uusia tilaisuuksia markkinoilla ja työvoimapalvelut voivat olla ratkaisevassa roolissa täyttämässä näitä paikkoja nopeasti.

...mutta asenteiden tulisi siirtyä kohti "koulutus-ensin" -näkemystä

Samaan aikaan OECD:n tutkimus osoittaa että olisi suositeltavaa siirtää aktivoinnin takana oleva huomio ja voimavarat ”työ-ensin” näkemyksestä, jolla oli taipumus hallita kriisiä edeltävänä aikana, ”koulutus-ensin” näkemykseen niiden henkilöiden osalta, joilla on suuri mahdollisuus joutua pitkäaikaistyöttömyyteen. Tällä hetkellä tämä näyttäisi olevan erityisen tärkeää, kun maailmanlaajuinen talouskriisi kiihdyttää rakenteellisia muutoksia OECD-maissa, ja uusia kykyjä tuottavat toimet sekä koulutus voivat olla tärkeässä asemassa varustamassa työvoimaa uusissa töissä tarvittavilla taidoilla.

Työvoiman tarvetta ylläpitävät toimet voivat toimia, jos ne ovat tarkasti kohdennettuja ja väliaikaisia

---

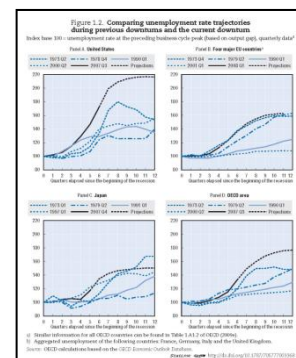
Talouden laskukauden aikana kysynnän romahdus ja luottolama ovat iskeneet yrityksiin rajusti, johtaan laajoihin irtisanomisiin. Monet OECD-maat ovat ottaneet käyttöön tai lisänneet valtionapua, jonka tarkoituksena on rohkaista yrityksiä pitämään palveluksessaan tai palkkaamaan uusia työntekijöitä (esim. lyhentämällä työaikoja, palkkatuella, leikkauksilla sosiaaliturvamaksuissa jne.). Lyhyellä aikavälillä näillä valtionavuilla on positiivinen vaikutus työvoiman tarpeen kasvattamiseen. Mutta aiemmissa tapauksissa niiden vitsauksena ovat usein olleet suuret tehokkuustappiot. Näiden tappioiden minimoimiseksi on tärkeää että nämä hankkeet ovat *väliaikaisia* ja *tarkasti kohdennettuja* yrityksiin, joissa kysyntä on laskenut vain tilapäisesti ja työntekijöille, jotka ovat suuressa vaarassa ajautua pitkäaikaistyöttömyyteen. Ilman näitä tärkeitä ominaisuuksia on olemassa huomattava vaara, että hankkeista ei tule vain vähemmän tehokkaita säilyttämään työpaikkoja, mutta niistä saattaa tulla jopa este elpymiselle, jos jarruttavat tarvittavan työntekijöiden siirtymisen hiipuvista yrityksistä kasvaviin.

Tämän vuoden Työllisyyskatsaus tarkastelee myös työpaikkojen synty- ja katoamisprosesseja, niin kuin myös työntekijöiden liikkuvuutta ja arvioi näiden vaikutusta tuottavuuden kasvuun. Lisäksi Työllisyyskatsaus tarjoaa yksityiskohtaisen analyysin työssäkävivistä köyhistä ja kuinka poliittisilla toimenpiteillä voidaan parantaa työkannustimia henkilöille, joilla on alhaiset tulomahdollisuudet ja samalla tukea heidän perheidensä elintaso. Se myös analysoi kehitystä sairaus- ja työkyvyttömyyskorvauksissa ja analysoi menettelytapoja joilla voidaan edistää terveysongelmista kärsivien ihmisten osallistumista työmarkkinoille.

Työmarkkinakriisi: mitä työ- ja sosiaalipoliittisia seurauksia sillä on?

Hallitusten täytyy vastata voimakkaasti rajoittaakseen nykyisen talous- ja työmarkkinakriisin sosiaalisia ja taloudellisia kustannuksia. Ensimmäinen päämäärä on varmistaa että taloudellista tukea on riittävästi saatavilla työnsä menettäneille ja sitä tarvitseville työntekijöille. Tilapäiset pidennykset työttömyysturvan kestoaikaan tai epätyypillisissä työsuhteissa olevien ottaminen mukaan turvan piiriin saattavat olla toivottavia uudistuksia joissakin maissa, kunhan kannustimia uusien työpaikkojen löytymiseen ei heikennetä. Toinen päämäärä on kehittää aktiivisia työmarkkinatoimenpiteitä ja tarjota kasvavalle työnhakijoiden joukolle heidän tarvitsemiaan uudelleentyöllistymispalveluja, ja näin minimoida pitkäaikaistyöttömyyden kehitystä. Konkreettinen työnhaun avustus tulisi säilyttää läpi laskukauden, mutta huomiota on myös mahdollisesti lisättävä koulutuksen, palkkatuen ja tuetun työharjoittelun osalta, jotteivät kaikista heikoimmassa asemassa olevat työnhakijat irtaantuisi työmarkkinoista. On myös tärkeää säilyttää tehokas työvoiman tarjonta talouden elpymistä varten ja siten vastustaa houkutus avata väyliä ennakkaisiin eläkkeelle

Kaavio 1.2 Työttömyysasteen kehittyminen edellisten ja nykyisen laskukausien aikana.

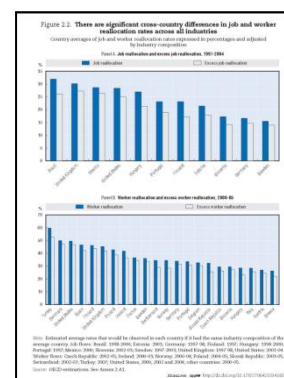

jäämisiin ja työkyvyttömyyskorvauksiin.

Kuinka teollisuuden, yritysten ja työntekijän ominaispiirteet muokkaavat työ- ja työntekijävirtoja?

Uusia yrityksiä syntyy jatkuvasti myös laskusuhdanteen aikana, kun taas jo olemassa olevat yritykset laajentuvat, supistuvat tai lopettavat. Tässä prosessissa syntyy monia työpaikkoja ja uusia työntekijöitä palkataan, kun taas toisaalla työpaikkoja katoaa ja työsuhteita lopetetaan. Kansainvälisistä tuloksista koottu aineisto työpaikkavirtojen (työpaikkojen syntyminen ja häviäminen) ja työntekijävirtojen (palkkaaminen ja työsuhteiden lopetus) osoittaa että keskimäärin vuosittain yli 20 % OECD-maiden työpaikoista syntyy ja/tai häviää ja noin kolmannes työntekijöistä palkataan ja/tai työsuhde katkeaa. Kuitenkin työpaikka- ja työntekijävirrat vaihtelevat huomattavasti maiden, toimialojen ja työntekijäryhmien välillä. Maissa kuten Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa työpaikka- ja työntekijävirrat ovat lähes kaksinkertaiset manner-Eurooppaan verrattuna. Työn uudelleenjaottelu näyttää olevan tuottavuutta lisäävä prosessi: useimmissa maissa työpaikat häviävät eniten vanhojen, vähemmän tehokkaiden yritysten parista ja uusia syntyy enemmän nuorissa ja tehokkaissa organisaatioissa.

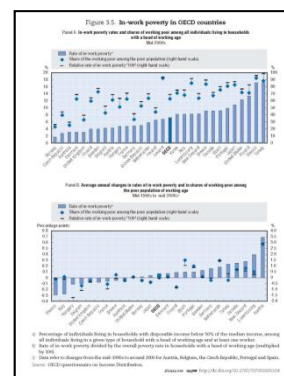
[Kaavio 2.2 Maiden välillä on huomattavia eroja työn ja työntekijöiden uudelleenjaon osalta kaikilla toimialoilla.](#)

Onko työ paras lääke köyhyyteen?

Työpaikka vähentää huomattavasti köyhyysriskiä, muttei ratkaise kaikkia ongelmia. OECD-maissa keskimäärin 7 % kotitalouksien henkilöistä, joissa vähintään yksi ihminen käy työssä, elää köyhyysrajan alapuolella. Ja vaikka työssäkäyvien köyhyys usein rinnastetaan riittämättömään työmäärään johtuen erittäin vähäisestä osa-aikatyöstä tai erittäin lyhyistä työsuhteista vuoden aikana, on myös olemassa muita tärkeitä tekijöitä. Erityisesti köyhydessä elävien määrät ovat korkeampia lapsiperheissä. Tässä valossa sosiaaliset tulonsiirrot ovat avainasemassa, koska juuri ne voidaan kohdistaa kaikkein haavoittuvimpiin kotitalouksiin. Keskimäärin ne vähentävät työssäkäyvien köyhyttä lähes puolella OECD-alueella. Näistä tulonsiirroista työssäkäyvien avustusjärjestelmät voivat olla erityisen tehokkaita, jos ne on hyvin kehiteltyjä ja ovat yhteydessä kohtuulliseen lain tai työehtosopimuksen velvoittamaan minimipalkkaan. Käänteisesti katsoen taas, koska työssäkäyvien köyhyysriski on paljon vähemmän yhteydessä tuntipalkkaan kuin työajanmäärään, työsuhteen kestoon tai kotitalouden tyyppiin, minimipalkka yksin ei ole tehokas keino vähentämään työssäkäyvien köyhyttä.

[Kaavio 3.5 Työtekevätkö köyhät OECD-maissa](#)

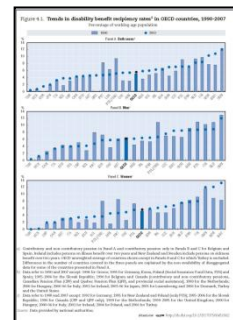

Työkyvyttömyyskorvauksiin johtavat (ja sieltä lähtevät) polut: politiikan ja henkilökohtaisten olosuhteiden roolin määrittely

Työkyvyttömyyskorvausten saajamäärät ovat nousseet valtaosassa OECD-maita ja erityisesti naisten, nuorten aikuisten

ja mielenterveysongelmista kärsivien henkilöiden parissa. Vaikka terveysongelmat vaikuttavatkin olevan merkittävä työkyvyttömyyskorvauksiin ajava tekijä, myös henkilökohtaiset ja työhön liittyvät tekijät vaikuttavat työkyvyn säilymiseen ja siirtymiseen työkyvyttömyyskorvausten piiriin. Avustusten saajien määrien on myös havaittu vaihtelevan maittain, osittain erilaisten taloudellisten ja työmarkkinoiden olosuhteiden vuoksi, mutta suurimmalta osin työkyvyttömyyspolitiikan laajoista eroista. Uudet OECD:n indikaattorit työkyvyttömyyspolitiikasta todellakin paljastavat vaihtelua sekä korvausten määrän suhteen, että työelämään integroitumisen osalta. Viime vuosikymmenen aikana monet maat ovat samanaikaisesti kiristäneet pääsyä korvausten piiriin ja kehittäneet työelämään integroitumista. Tämä on lupaava kehityssuunta, koska on olemassa todisteita siitä kuinka anteliaammat korvaukset johtavat tuensaajien suurempiin määriin, kun taas kattavammat työllistämisen- ja kuntoutusohjelmat vähentävät tuensaajien määrää.

Kaavio 4.1
Työkyvyttömyyskorvausten saajien
määrän kehitys OECD-maissa
1990-2007

© OECD 2009

Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alun perin englanniksi ja ranskaksi.

Julkaisuja on saatavilla maksutta OECD:n verkkokirjastossa osoitteessa www.oecd.org/bookshop/

Lisätietoja antaa: OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate Sähköposti: rights@oecd.org faksinumero: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Vieraile osaston verkkosivuilla osoitteessa www.oecd.org/rights/